

DANE PODMIOTU WNOSZĄCEGO PETYCJĘ	
Imię i nazwisko/nazwa	ARKADIUSZ SOPATA
Miejsce zamieszkania/siedziba	
Adres do korespondencji	
Adres e-mail (w przypadku petycji składanych drogą elektroniczną)	
<i>Jeżeli podmiotem składającym petycję jest grupa podmiotów (np. organizacji, osób fizycznych) należy wskazać osobę je reprezentującą oraz podać imię i nazwisko/nazwę oraz miejsce zamieszkania/siedzibę każdego z nich</i>	
DANE PODMIOTU TRZECIEGO, W KTÓREGO INTERESIE SKŁADANA JEST PETYCJA	
Imię i nazwisko/nazwa	-----
Miejsce zamieszkania/siedziba	-----
Adres do korespondencji/adres poczty elektronicznej	-----
<i>Uwaga! Wymagane jest dołączenie do petycji zgody podmiotu trzeciego na jej złożenie. Podmiot, w którego interesie składana jest petycja, może wyrazić też zgodę na ujawnienie jego imienia i nazwiska/nazwy na stronie internetowej podmiotu rozpatrującego petycję</i>	
INFORMACJE DOTYCZĄCE PETYCJI	
Adresat petycji	Senat Rzeczypospolitej Polskiej
Tytuł petycji	Rozszerzenie uprawnień Honorowych Dawców Krwi – Zasłużonych dla Zdrowia Narodu
Akt prawa, w którym postulowana jest zmiana	Ustawa z dnia 22 sierpnia 1997 r. o publicznej służbie krwi
Treść petycji	Wnoszę o podjęcie inicjatywy ustawodawczej w zakresie rozszerzenia uprawnień Honorowych Dawców Krwi – Zasłużonych dla Zdrowia Narodu o miesięczne świadczenie w wysokości 300 zł dla osób, które oddały co najmniej 20 litrów krwi lub odpowiadającą tej objętości ilość innych jej składników i osiągnęły wiek emerytalny (kobiety 60 lat, mężczyźni 65 lat).

Uzasadnienie

I. Początki krwiodawstwa i krwiolecznictwa w Polsce sięgają lat trzydziestych ubiegłego wieku i są ściśle związane z Polskim Czerwonym Krzyżem, bowiem to Polski Czerwony Krzyż powołał pierwsze ośrodki krwiodawstwa w naszym kraju – w 1935 r. w Warszawie – Instytut Przetaczania i Konserwacji Krwi przy Szpitalu Głównym PCK, z Ośrodkiem Krwiodawców Zawodowych i Ośrodkiem Dawców Honorowych, w 1936 r. w Łodzi – Ośrodek Przetaczania Krwi przy Centralnej Stacji Wypadkowej i kolejny, w 1937 r. w Krakowie. Po II wojnie światowej, do końca 1950 roku krwiodawstwo i krwiolecznictwo było prowadzone przez Polski Czerwony Krzyż. Stowarzyszenie korzystając z bogatych doświadczeń, a także pomocy międzynarodowej, innych Stowarzyszeń Krajowych Czerwonego Krzyża i Czerwonego Półksiężycy, zorganizowało 11 w pełni wyposażonych placówek poboru krwi. Zostały one przejęte przez państwo w całości (budynki, sprzęt, kadra oraz ok. 12 tys. stałych dawców krwi) i od stycznia 1951 r. Polski Czerwony Krzyż z roli wiodącej w dziedzinie krwiodawstwa i krwiolecznictwa został zepchnięty do roli organizacji propagującej krwiodawstwo i pozyskującej dawców krwi. Nie było to proste zadanie tym bardziej, że wraz z odebraniem przez Państwo ww. majątku zdeprecjonowano dotychczasowy dorobek Stowarzyszenia w dziedzinie krwiodawstwa i krwiolecznictwa, nastąpiły także zmiany personalne i konieczne było stworzenie całego, nowego systemu działania, opartego na zasadach obcych organizacji takiej jak Polski Czerwony Krzyż. Stworzenie dwóch oddzielnych ośrodków – jednego odpowiedzialnego za pobór krwi (państwowa służba krwi) i drugiego odpowiedzialnego za pozyskanie jak największej liczby dawców honorowych (PCK – niezależna organizacja charytatywna) wymagało ścisłej współpracy obu, co nie było z pewnością łatwe zważywszy na ich zdecydowaną odmienną organizacyjną i ideologiczną. W latach powojennych wzrastało znaczenie krwi w lecznictwie, co spowodowało problemy ze zdobyciem przez placówki lecznictwa potrzebnej ilości tego bezcennego leku. Krew stała się symbolem życia, nieocenionym skarbem, który może uratować życie lub przywrócić zdrowie. Dotychczas pobierane ilości krwi, za które dawcy otrzymywali zapłatę okazały się być niewystarczająca do zaspokojenia nawet bieżących potrzeb zakładów leczniczych. W tej sytuacji Polski Czerwony Krzyż podjął się odpowiedzialnego i trudnego zadania – werbowania dawców krwi. Prowadzono zakrojoną na szeroką skalę działalność uświadamiającą społeczeństwo o znaczeniu krwi w nowoczesnym lecznictwie. Bardzo trudne było przekonanie ludzi, że oddanie pewnej, niewielkiej ilości własnej krwi chorym, którzy jej potrzebują, w żadnym wypadku nie szkodzi zdrowiu własnemu. Od początku stosowano różne formy wyróżnień honorowych dawców krwi, takie jak upominki, bilety do kina, teatru, organizowano także wycieczki krajowe i zagraniczne. Nie można tu pominąć odznak „Honorowego” i „Zasłużonego Honorowego Dawcy Krwi”, wyróżnienia „Kryształowe Serce”, oraz Odznaki Honorowy Dawca Krwi – Zasłużony dla Zdrowia Narodu” czy odznaczeń państwowych, którymi wyróżniani byli i są najbardziej zasłużeni dawcy. Przy czym warto dodać, że dzięki staraniom Polskiego Czerwonego Krzyża o nadawanie wybitnie zasłużonym honorowym dawcom krwi odznaczeń państwowych w randze orderów Rada Państwa przyznawała im ustanowiony w 1979 r. tytuł honorowy „Zasłużony dla Zdrowia Narodu”. Był on nadawany do 1992 r., został zniesiony na mocy ustawy z dnia 16 października 1992 r. Przepisy wprowadzające ustawę o orderach i odznaczeniach, uchylające przepisy o tytułach honorowych oraz zmieniające niektóre ustawy (Dz. U.1992 nr 90 poz. 451). Szczególnie cenione przez honorowych dawców krwi „Kryształowe Serce”, pomyslane przez inicjatorów jako wyróżnienie okazjonalne w związku z 30-leciem ruchu, stało się z czasem trwałym wyróżnieniem, któremu niekiedy nadaje się rangę odznaczenia.

źródło: <http://pck.malopolska.pl/geneza-ewolucja-ruchu-honorowego-krwiodawstwa-polskiego-czerwonego-krzyza/>

II. Na tle Unii Europejskiej nasz system krwiodawstwa wypada słabo. Zgodnie z polityką Unii Europejskiej każdy kraj członkowski powinien być samowystarczalny, jeśli chodzi o gospodarowanie zasobami krwi. Polska pod względem liczby dawców i donacji, nie wypada najlepiej. Dokładne dane podają autorzy artykułu „Analiza porównawcza działalności systemu krwiodawstwa państw Unii Europejskiej” (Grażyna Trzpiot i in., Uniwersytet Ekonomiczny w Katowicach; 2014 r.). Najwyższym odsetkiem osób, które kiedykolwiek oddały krew może poszczycić się Austria (66%), kolejne miejsca zajmują Francja (52%) i Grecja z Cyprzem (51%). Polska z wynikiem 25% plasuje się pod koniec stawki (za nami są tylko Włochy i Portugalia). W rankingu ułożonym pod względem sytuacji krwiodawstwa na 2009 rok zajęliśmy ostatnie miejsce.

Jedna jednostka krwi może uratować życie trzech osób.

Jednorazowo pobiera się 450 ml pełnej krwi, czyli jedną jednostkę, co trwa nie dłużej niż 8 min. Wraz z rejestracją, badaniami i wypełnianiem dokumentów krwiodawca poświęca na ten cel maksymalnie godzinę. Kobiety mogą oddawać krew do czterech razy w roku (450 ml co 12 tygodni), a mężczyźni do sześciu (450 ml co 8 tygodni). Donacja 450 ml krwi stanowi ubytek mniejszy niż 10% (mamy jej ok. 5 – 6 litrów), więc nie powoduje żadnego zagrożenia. Organizm zaraz po zakończonym zabiegu zaczyna się regenerować, najpierw wyrównuje się objętość krwi, a później jej składniki komórkowe.

III. Dawcy krwi (Ustawa z dnia 22 sierpnia 1997 r. o publicznej służbie krwi)

Art. 6. 1. Dawcy krwi przysługuje tytuł „Honorowy Dawca Krwi”.

2. Honorowy Dawca Krwi otrzymuje legitymację „Honorowego Dawcy Krwi” wydaną przez jednostkę organizacyjną publicznej służby krwi, w której dawca krwi oddał krew lub jej składniki.

3. Dawcy krwi:

1) kobiecie, która oddała w dowolnym okresie co najmniej 5 litrów krwi lub odpowiadającą tej objętości ilość jej składników,

2) mężczyźnie, który oddał w dowolnym okresie co najmniej 6 litrów krwi lub odpowiadającą tej objętości ilość jej składników – przysługuje tytuł „Zasłużony Honorowy Dawca Krwi III stopnia” i brązowa odznaka honorowa „Zasłużony Honorowy Dawca Krwi III stopnia”.

4. Dawcy krwi:

1) kobiecie, która oddała w dowolnym okresie co najmniej 10 litrów krwi lub odpowiadającą tej objętości ilość jej składników,

2) mężczyźnie, który oddał w dowolnym okresie co najmniej 12 litrów krwi lub odpowiadającą tej objętości ilość jej składników – przysługuje tytuł „Zasłużony Honorowy Dawca Krwi II stopnia” i srebrna odznaka honorowa „Zasłużony Honorowy Dawca Krwi II stopnia”.

5. Dawcy krwi:

1) kobiecie, która oddała w dowolnym okresie co najmniej 15 litrów krwi lub odpowiadającą tej objętości ilość jej składników,

2) mężczyźnie, który oddał w dowolnym okresie co najmniej 18 litrów krwi lub odpowiadającą tej objętości ilość jej składników – przysługuje tytuł „Zasłużony Honorowy Dawca Krwi I stopnia” i złota odznaka honorowa „Zasłużony Honorowy Dawca Krwi I stopnia”.

Art. 7. 1. Zasłużonemu Honorowemu Dawcy Krwi, który oddał co najmniej 20 litrów krwi lub odpowiadającą tej objętości ilość jej składników, mogą być nadawane order i odznaczenia oraz odznaka „Honorowy Dawca Krwi – Zasłużony dla Zdrowia Narodu”.

2. (...)

3. Odznakę „Honorowy Dawca Krwi – Zasłużony dla Zdrowia Narodu” nadaje minister właściwy do spraw zdrowia (...).

Uzasadnienie

Uzasadnienie

Art. 9. 1. Zasłużonemu honorowemu dawcy krwi i honorowemu dawcy krwi przysługuje:

1) zwolnienie od pracy oraz zwolnienie od wykonywania czynności służbowych w dniu, w którym oddaje krew, i na czas okresowego badania lekarskiego dawców krwi na zasadach określonych w odrębnych przepisach;

2) zwrot utraconego zarobku na zasadach wynikających z przepisów prawa pracy;

3) zwrot kosztów przejazdu do jednostki organizacyjnej publicznej służby krwi na zasadach określonych w przepisach w sprawie diet i innych należności z tytułu podróży służbowych na obszarze kraju; koszt przejazdu ponosi jednostka organizacyjna publicznej służby krwi;

4) posiłek regeneracyjny.

Art. 9a. 1. W przypadku ogłoszenia stanu zagrożenia epidemicznego albo stanu epidemii:

1) honorowemu dawcy krwi, który oddał krew lub jej składniki, w tym osocze po chorobie COVID-19, przysługują uprawnienia, o których mowa w art. 9, z tym że wymiar zwolnienia od pracy oraz zwolnienia od wykonywania czynności służbowych przysługuje w dniu, w którym oddał krew lub jej składniki, oraz w dniu następnym;

2) honorowemu dawcy krwi, który oddał co najmniej 3 donacje krwi lub jej składników, w tym osocze po chorobie COVID-19, przysługuje ulga w wysokości 33% na przejazdy w komunikacji krajowej środkami publicznego transportu zbiorowego:

a) kolejowego w 1 i 2 klasie pociągów osobowych i pociągów ekspresowych oraz autobusowego w komunikacji zwykłej i przyspieszonej,

b) kolejowego w 2 klasie pociągów innych niż osobowe i pociągów ekspresowych – na podstawie biletów jednorazowych.

2. Honorowy dawca krwi, któremu przysługuje ulga na przejazd, o którym mowa w ust. 1 pkt 2, jest obowiązany do uiszczenia dopłaty w wysokości stanowiącej różnicę między należnością za pełnopłatny przejazd w klasie 1 a należnością za pełnopłatny przejazd w klasie 2.

Istotą projektu jest wprowadzenie dodatkowego, korzystnego i odczuwalnego świadczenia dla „Honorowych Dawców Krwi – Zasłużonych dla Zdrowia Narodu”, umacniając w ten sposób ruch dawców krwi. Projekt dotyczy wprowadzenia świadczenia dla krwiodawców w wysokości 300 zł, którzy oddali co najmniej 20 litrów krwi lub odpowiadającą tej objętości ilość innych jej składników i osiągnęli wiek emerytalny (kobieta 60 lat, mężczyzna 65 lat). Należy w tym miejscu wyraźnie podkreślić, iż na tę chwilę, oddanie 20 litrów krwi lub odpowiadającą tej objętości ilość innych jej składników i otrzymanie odznaki „Honorowy Dawca Krwi – Zasłużony dla Zdrowia Narodu” nie zapewnia żadnych dodatkowych praw oraz przywilejów – są to te same prawa i przywileje, które posiada Honorowy Dawca Krwi, oddający odpowiednio: kobieta – 5 litrów, mężczyzna – 6 litrów, krwi lub odpowiadającą tej objętości ilość jej składników.

Krwiodawstwo, to bardzo ważna akcja społeczna opierająca się na dobrowolnym i bezpłatnym oddawaniu krwi, której celem jest jej pozyskanie dla osób wymagających transfuzji krwi, a także do produkcji preparatów krwiopochodnych. Istotnym jest zatem propagowanie w różny sposób idei krwiodawstwa w celu pozyskiwania nowych honorowych dawców tego życiodajnego leku. Z pewnością rozwój krwiodawstwa zależy od poziomu świadomości, od poziomu wiedzy społeczeństwa na temat tego ważnego ruchu społecznego, jak również na temat korzyści i zalet bycia honorowym dawcą. Bez wątpienia popularyzowanie idei krwiodawstwa oraz wysiłki dążące do zaspokojenia potrzeb krwi są dużym wyzwaniem dla zdrowia publicznego. Potrzebne są więc prace na płaszczyźnie marketingu społecznego i edukacji obywateli, w tym poprzez zachęty.

<p>Uzasadnienie</p>	<p>Krew to żywa tkanka, której jak do tej pory nie udało się zsyntetyzować. Nie ma więc możliwości uzyskania jej w inny sposób niż tylko od dawcy, a zapotrzebowanie jest ogromne - średnio 1 na 10 osób hospitalizowanych wymaga transfuzji.</p> <p>Ewidencję krwiodawców i oddanej przez nich ilości krwi lub odpowiadającą tej objętości ilości innych jej składników prowadzą Regionalne Centra Krwiodawstwa i Krwiolecznictwa.</p> <p>Z informacji pozyskanych z Narodowego Centrum Krwi wynika, iż odznaka „Honorowy Dawca Krwi – Zasłużony dla Zdrowia Narodu” „<i>[j]est nadawana przez ministra właściwego do spraw zdrowia od 2005 roku. Z posiadanych przez Narodowe Centrum Krwi danych prowadzonego rejestru wpływających wniosków wynika, iż do chwili obecnej zostało nadanych przez ministra właściwego do spraw zdrowia 51 823 odznak wraz z legitymacją „Honorowy Dawca Krwi – Zasłużony dla Zdrowia Narodu”, przy czym należy zaznaczyć, że rejestr nie aktualizuje się o informacje nt. zgonów dawców.</i>”</p> <p>Propozycje:</p> <ul style="list-style-type: none"> ➤ wypłaty świadczenia dla „Honorowych Dawców Krwi – Zasłużonych dla Zdrowia Narodu” dokonywałby organ emerytalny określony przez ministra właściwego do spraw zdrowia, ➤ kwota świadczenia podlegałaby corocznej waloryzacji, ➤ pierwsza wypłata świadczeń dla „Honorowych Dawców Krwi – Zasłużonych dla Zdrowia Narodu” – nie później niż w terminie 6 miesięcy od pierwszego dnia miesiąca, w którym przepisy weszłyby w życie, z wyrównaniem od miesiąca przyznania prawa do świadczenia. <p><u>Dodatkowe informacje dotyczące pobranej od dawców krwi i innych jej składników na podstawie odpowiedzi Ministerstwa Zdrowia z dnia 9 marca 2023 r. na zapytanie złożone w trybie ustawy o dostępie do informacji publicznej:</u></p> <p>1. „Do wytwórni farmaceutycznych za opłatą wydawane jest wyłącznie osocze – w przypadku niewykorzystania osocza do celów klinicznych, aby zapobiec przeterminowaniu tego składnika krwi, CKiK (Centra Krwiodawstwa i Krwiolecznictwa) mają możliwość przekazania składników oddanej przez dawcę krwi (osocza) do przetworzenia na leki ratujące życie i zdrowie.</p> <p>W Polsce uzyskuje się około 1,3 mln jednostek osocza rocznie, z czego do celów klinicznych, w tym głównie do przetoczeń pacjentom, zużywa się 18% osocza. Taki poziom zużycia wynika ze wskazań medycznych i jest skorelowany z trendami światowymi. Tym samym, po zabezpieczeniu potrzeb klinicznych, pozostała ilość osocza, tj. ok. 82%, stanowi nadwyżkę, która może zostać przeznaczona do frakcjonowania, w celu uzyskania osoczopochodnych produktów leczniczych (koncentratów czynników krzepnięcia, albumin, immunoglobulin) ratujących zdrowie i życie chorych. Zważywszy na niedobory tego surowca na rynku europejskim za nieetyczne należałoby uznać jego utylizację, stąd surowiec ten wydawany jest za opłatą do wytwórni farmaceutycznych.”</p> <p>2. Nadwyżki osocza, pozostałe po zabezpieczeniu lecznictwa, sprzedawane są w drodze otwartego konkursu ofert organizowanego przez Zakład Zamówień Publicznych przy Ministrze Zdrowia.</p> <p>Celem konkursu jest zapewnienie ciągłości odbioru nadwyżek osocza, co zapobiega konieczności ograniczenia pobierania krwi i jej składników od dawców wielokrotnych, co w konsekwencji pozytywnie wpływa na utrzymanie dawców i zachęcanie do oddawania krwi w przyszłości.</p> <p>Utrzymanie regularnych dostaw osocza jako surowca do produkcji leków krwiopochodnych gwarantuje stabilność w dostępie do leków dla polskich pacjentów przynajmniej na dotychczasowym poziomie.”</p>
---------------------	---

Uzasadnienie

3. „W 2019 r. wydano za opłatą do wytwórni farmaceutycznych ok. 250 tys. litrów osocza, przychody z tego tytułu wyniosły ok. 92 mln zł, w 2020 r. przekazano odpowiednio ok. 270,6 tys. litrów osocza na kwotę ok. 136,9 mln zł, a w 2021 r. ok. 271,9 tys. litrów osocza, co stanowiło przychód ok. 160,7 mln zł. Rozliczenie za 2022 r. jest w trakcie analizy i weryfikacji, jednakże z dotychczas zgromadzonych danych wynika, iż przekazano do wytwórni farmaceutycznych ok. 296 tys. litrów osocza na kwotę ok. 190,6 mln zł.

Środki finansowe pochodzące z wydania osocza za opłatą mają na celu przede wszystkim pokrycie kosztów, które centra krwiodawstwa i krwiolecznictwa ponoszą w związku z pobieraniem, preparatyką, badaniem, przechowywaniem i przygotowaniem krwi i jej składników do wydania. Ponadto środki uzyskane ze sprzedaży nadwyżek osocza do wytwórni farmaceutycznych stanowią dodatkowe dofinansowanie bieżącej działalności RCKiK w tym na zakupy inwestycyjne.”

4. „Wydanie za opłatą krwi i jej składników na terenie kraju jest zwolnione z podatku VAT – zgodnie z art. 43 ust. 1 pkt. 6 ustawy o podatku od towarów i usług (...).

Osocze przekazywane do zagranicznych wytwórni farmaceutycznych posiada stawkę 0% - zgodnie z art. 42. ust. 1 ww ustawy (...).”

5. „Jak wskazano powyżej krew i jej składniki są wydawane do lecznictwa przez centra krwiodawstwa i krwiolecznictwa za opłatą, zgodnie z art. 19 ustawy o publicznej służbie krwi, wyłącznie do podmiotów leczniczych funkcjonujących na terenie Polski.

Po zabezpieczeniu potrzeb lecznictwa, jak wyjaśniono powyżej od 2019 r. za zgodą Ministra Zdrowia, przeprowadzane są przez otwarte konkursy na wyłonienie odbiorców nadwyżek polskiego ludzkiego osocza pobranego w centrach krwiodawstwa i krwiolecznictwa (bez osocza ozdrowieńców), w których nie różnicuje odbiorców na krajowych/zagranicznych. Mając na uwadze trend wzrostowy dotyczący zapotrzebowania na produkty krwiopochodne, w tym immunoglobuliny dożylnie, których zastosowanie i wskazania do stosowania są coraz szersze, tendencja ta będzie się utrzymywać.”

6. „Poniżej przedstawiono zestawienie liczby pobranych donacji krwi i jej składników w poszczególnych latach, z których zostały ostatecznie wytworzone w drodze preparatyki odpowiednie składniki krwi będące podstawą do leczenia.

Pobrane donacje krwi i jej składników					
Lp.	Miesiąc	Rok 2019	Rok 2020	Rok 2021	Rok 2022
1.	Styczeń	108 185	108 722	99 130	93 310
2.	Luty	104 650	109 315	122 713	111 665
3.	Marzec	120 640	92 728	109 476	132 582
4.	Kwiecień	102 281	62 916	107 767	104 363
5.	Maj	109 767	99 790	111 007	115 561
6.	Czerwiec	97 975	94 515	106 881	113 590
7.	Lipiec	106 969	109 747	116 709	114 734
8.	Sierpień	109 992	97 105	115 365	121 014
9.	Wrzesień	105 200	106 333	119 655	120 031
10.	Październik	122 265	94 889	113 146	120 207
11.	Listopad	102 058	88 898	100 842	111 034
12.	Grudzień	110 780	120 084	130 194	130 896
		1 300 762	1 185 042	1 352 885	1 388 987

Uzasadnienie	<p>7. Minister Zdrowia nie prowadzi szczegółowych analiz dotyczących nadwyżek wszystkich składników krwi. Informacje nt. nadwyżek osocza, pozostających po zabezpieczeniu potrzeb leczenia, w tym również osocza nienadającego się do użytku klinicznego, które było przedmiotem konkursów ofert na wyłonienie odbiorców nadwyżek osocza z RCKiK, są dostępne na stronie internetowej https://www.zzpprzymz.pl w zakładce „Ogłoszenia o przetargach i konkursach” (w każdym postępowaniu konkursowym jest zamieszczony szczegółowy wykaz ilości osocza w podziale na pakiety, tj. specyfikację danego osocza).”</p>
--------------	--

Wyrażam zgodę/~~nie wyrażam zgody~~ na ujawnienie na stronie internetowej podmiotu rozpatrującego petycję mojego imienia i nazwiska/nazwy, imienia i nazwiska/nazwy reprezentowanego podmiotu/podmiotów*

*niewłaściwe skreślić

Podpis wnoszącego petycję

